

Lektion 10
 2006-11-29
 Kapitel 10+7
 Multivariata data
 Processkapabilitet

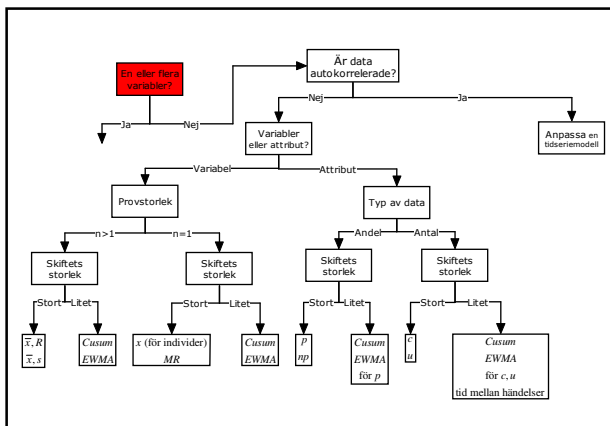

Multivariat processtyrning
 Kapitel 10

- Multivariata variabler
- Multivariat normalfördelning
- Hotellings T²-styrdiagram

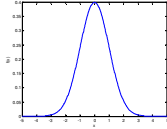

Normala multivariata data

1 dimension:

$$f(x) = \frac{1}{\sqrt{2\pi\sigma^2}} e^{-\frac{1}{2}\left(\frac{x-\mu}{\sigma}\right)^2}$$

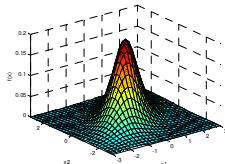
p dimensioner:

$$f(x) = \frac{1}{(2\pi)^{p/2} |\Sigma|^{1/2}} e^{-\frac{1}{2}(x-\mu)'\Sigma^{-1}(x-\mu)}$$

p = antalet dimensioner

$\mu = [\mu_1, \dots, \mu_p]$ är medelvärdesvektorn

Σ är kovariansmatrisen

Multivariat statistik

Antag att

$x_1, x_2, \dots, x_n$

är ett stickprov från en p -dimensionell stokastisk variabel.

där

$x_i = [x_{i1}, x_{i2}, \dots, x_{ip}]$

Stickprovets medelvärde blir

$$\bar{x} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i$$

och provets kovariansmatris blir

$$S = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(x_i - \bar{x})'$$

$$s_j^2 = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_{ij} - \bar{x}_j)^2$$

$$s_{jk} = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_{ij} - \bar{x}_j)(x_{ik} - \bar{x}_k)$$

$$\begin{cases} E(\bar{x}) = \mu \\ E(S) = \Sigma \end{cases}$$

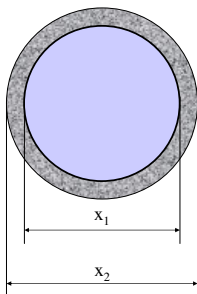

Exempel

Inner och ytterdiameter på ett lager

$$X_1 \sim N(\mu_1, \sigma)$$

$$X_2 \sim N(\mu_2, \sigma)$$

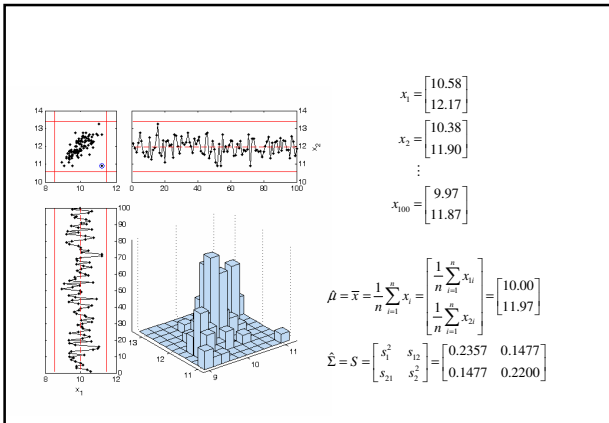

Styrdiagram

- Antar först att μ och Σ är kända.
- X är bivariat normalfördelad
- Stickprovsstorlek n .

$$\chi_0^2 = \frac{n}{\sigma_1^2 \sigma_2^2 - \sigma_{12}^2} \left[\sigma_2^2 (\bar{x}_1 - \mu_1)^2 + \sigma_1^2 (\bar{x}_2 - \mu_2)^2 - 2\sigma_{12} (\bar{x}_1 - \mu_1)(\bar{x}_2 - \mu_2) \right]$$

$\chi_0^2 \sim \chi_2^2$ dvs chi2-fördelad med två frihetsgrader.

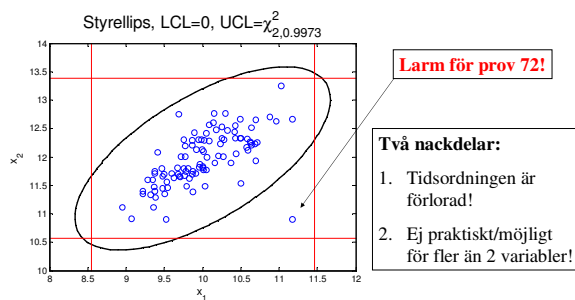

Styrdiagram ett första förslag

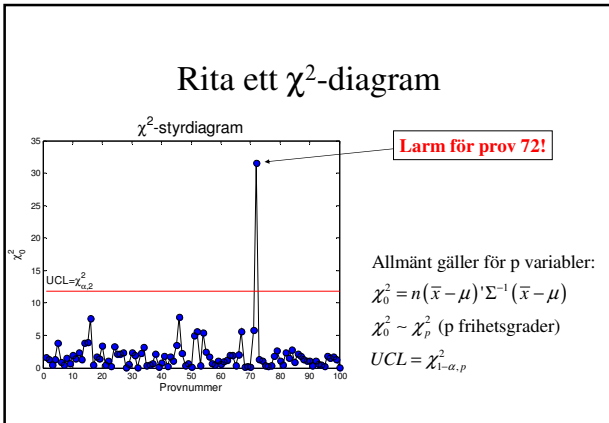

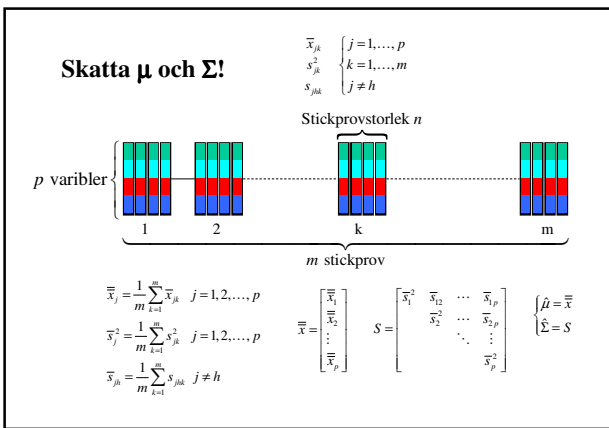

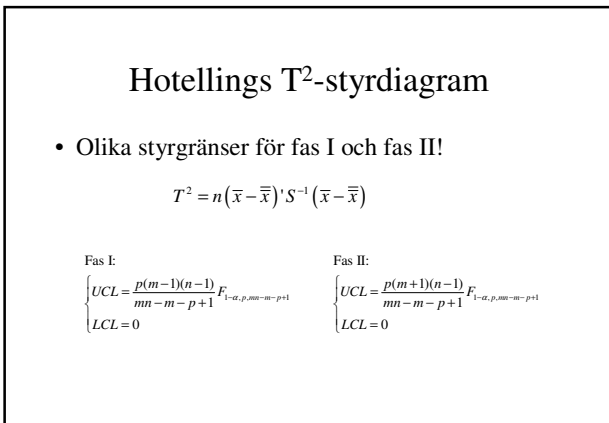

Att tolka en larmsignal

- Vilken av variablerna är ansvarig för larmet?
  - Kan vara svårt. Se tidigare exempel.
  - Rita individuella styrdiagram.
- Studera

$$d_i = T^2 - T_{(i)}^2$$

$T_{(i)}^2$ är teststatistikan för alla variabler exkluderat variabel i .

Är d_i stor för någon variabel i så är denna en god kandidat för fortsatta studier.

Hotellings T^2 -styrdiagram Individuella observationer, $n=1$

- Olika styrgränser för fas I och fas II!

$$T^2 = (\bar{x} - \bar{\bar{x}})' S^{-1} (\bar{x} - \bar{\bar{x}})$$

Fas I:

$$\begin{cases} UCL = \frac{(m-1)^2}{m} \beta_{-\alpha, p/2, (m-p-1)/2} \\ LCL = 0 \end{cases}$$

Fas II:

$$\begin{cases} UCL = \frac{p(m+1)(m-1)}{m^2 - mp} F_{1-\alpha, p, m-p} \\ LCL = 0 \end{cases}$$

Processkapabilitet Kapitel 7

Några verktyg:

- Histogram
- Sannolikhetsplottar
- Styrdiagram
- Planerade försök
- ....

Kapabilitetsindex

- C_p
- C_{pk}
- C_{pu}
- C_{pl}
- P_p
- osv

Processkapabilitet

- Statistisk processtyrning – stabilitet
- Toleransgränser – kundens krav
- Kapabilitet (duglighet)
  - Kopplar samman SPS med Specifikationerna.
- *Processens förmåga att producera enheter som uppfyller kundens krav.*

Kapabilitet

- Är processen kapabel att uppfylla kundkrav?
- Toleransgränser?
- Stabilitet?
- Oberoende?
- Fördelning?

Stabiliteten är viktigast!

Processkapabilitet

- Systematisk variation – SPS
- Slumpmässig variation - kapabilitet

		Processen stabil?	
		Nej	Ja
Uppfyller spec.?	Nej	Nej!	?
	Ja	?	Ja!

Kommentar:
Stabilitet är en förutsättning.
I rutan Nej – Ja (Ej stab. Spec.)
förutsätts att instabiliteten är
i kontroll.

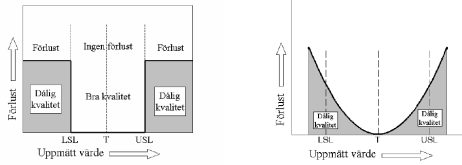

Toleransgränser

Ifrågasätt toleransgränserna!
Fråga vad de innebär.
För snäva toleranser driver upp kostnaderna.

Duglighet

- Vad är processen kapabel till?

Processens "naturliga"

toleransgränser:

$$UNTL = \mu + 3\sigma$$

$$LNTL = \mu - 3\sigma$$

0.27% låter lite, men

- utelåst 4 gånger per år.
- dåligt vatten i kranen 6 gånger.
- ingen ström ...

Obs: 0.27% kräver normalfördelning

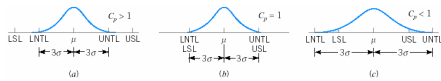

Figure 5-3 Process fallout and the process capability ratio C_p

---

Processkapabilitetstudie

- Förutsägelse om hur väl processen uppfyller toleranserna.
- Hjälper konstruktörerna att välja/modifiera produktionsprocessen.
- Hjälper till att välja provfrekvens vid SPS.
- Sätter krav på ny utrustning.
- Val mellan olika leverantörer.
- Planering av produktionsföljden där process och toleranser samverkar.
- Minska variationen i tillverkningsprocessen.

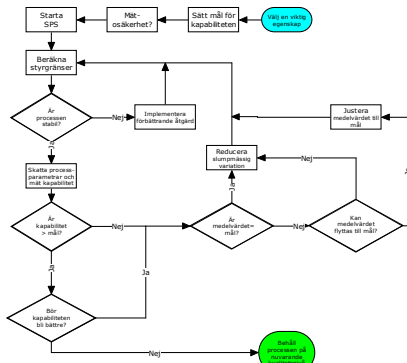

Exempel på en plan för att säkerställa processens kapacitet.

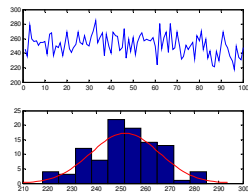

Hjälpmedel histogram

245	239	246	263	269	238	234	250	270	269
236	266	241	270	264	255	281	232	245	252
279	268	247	285	263	264	246	235	259	247
260	237	252	254	244	268	261	251	233	236
256	250	269	261	248	257	269	245	243	229
257	248	255	268	274	259	241	249	223	218
251	254	252	237	233	258	281	255	221	249
255	237	264	266	259	257	245	232	242	234
255	251	252	249	242	261	247	264	220	231
256	269	250	240	261	249	269	257	252	247

Ganska normalfördelad
99.73% mellan
210 och 293.5

$\bar{x} = 251.77$
 $s = 13.91$
Processkapabilitet ($\bar{x} \pm 3s$):
 251.8 ± 41.7

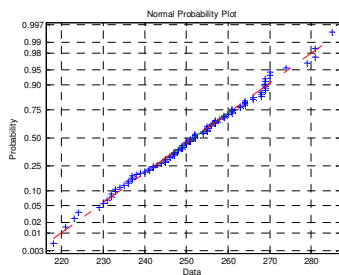

Hjälpmedel: Sannolikhetsplot

Skatta σ med:
 $\hat{\sigma} = 84 \text{ perc.} - 50 \text{ perc.} =$
 $= 267 - 252 = 15$

Känsligt för fördelnings-
antagandet!
Testa fördelningen med
något test.

Kapabilitetsindex C_p

$$C_p = \frac{USL - LSL}{6\sigma}$$

Skattas med hjälp av inomgruppsvariationen

$$\hat{\sigma} = \frac{\bar{s}}{c_4} \text{ eller } \hat{\sigma} = \frac{\bar{R}}{d_2}$$

$$\hat{C}_p = \frac{USL - LSL}{6\hat{\sigma}}$$

Tre **mycket** viktiga villkor:

Processen måste

1. vara i statistisk jämvikt (stabil)
2. ha normalfördelat utfall.
3. ha oberoende utfall.

Missbruk av index vanligt i industrin.

En process är ofta mer komplex än vad som kan beskrivas med ett tal.

Felaktiga beslut kostar ofta mycket pengar! (Investeringar, val av leverantör...)

Korrigerat kapabilitetsindex: C_{pk}

- C_p tar ej hänsyn till processens läge.
- C_p anger inte hur stor andel som hamnar utanför specifikationsgränserna.
- Man uppfann ett nytt index:

$$C_{pk} = \min\left(\frac{USL - \mu}{3\sigma}, \frac{\mu - LSL}{3\sigma}\right)$$

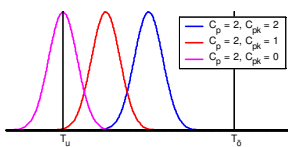

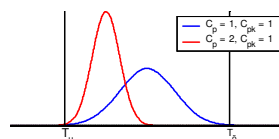

C_p och C_{pk}

Andel utanför toleransgränserna:

$$p = \Phi(-3C_{pk}) + \Phi(-3(2C_p - C_{pk}))$$

Alternativt index: ppm (parts per million)

- Räkna ut andelen utanför tolerans.

$$p = P(\text{utanför toleransgränserna})$$

$$p = \Phi(-3C_{pk}) + \Phi(-3(2C_p - C_{pk}))$$

	0	0.33	0.67	C_p			
	0	1.00	0.523	0.5	0.5	0.5	0.5
	0.33	0.317	0.160	0.159	0.159	0.159	0.159
	0.67	--	4.55×10^{-2}	2.28×10^{-2}	2.28×10^{-2}	2.28×10^{-2}	2.28×10^{-2}
C_{pk}	1.00	--	--	2.70×10^{-2}	1.35×10^{-1}	1.35×10^{-1}	1.35×10^{-1}
	1.33	--	--	--	6.33×10^{-2}	3.17×10^{-1}	3.17×10^{-1}
	1.67	--	--	--	--	5.79×10^{-1}	2.87×10^{-1}
	2.00	--	--	--	--	--	1.97×10^{-1}

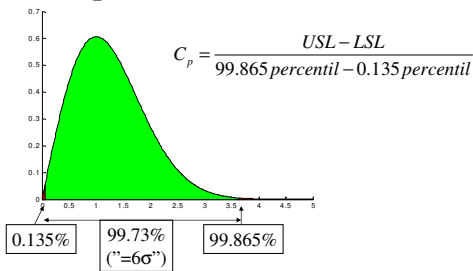

Alternativa index: percentilmetoden

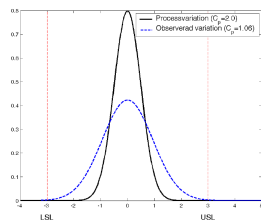

Measurements

- SPC and Capability need good measurement quality!

Wrong conclusion about the process due to bad measurement system.

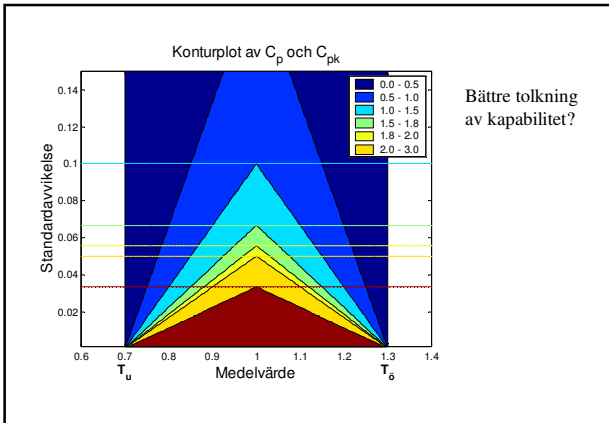

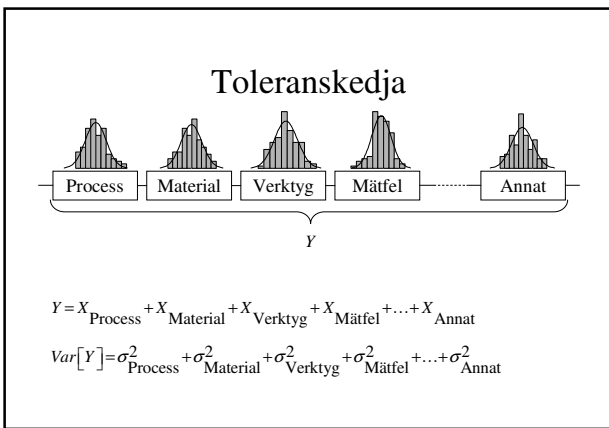

- Förbättra kapabiliteten
- Försöksplanering
  - Robust design
  - Vidga toleransgränserna
  - Minska kravet på kapabilitet.
  - Styrning av processen.
